

ál

0-
CLUJ

Fiai
rosok
ARIA 15.
efon 6-49.

derek

onyvák

kel
lei.

er
éből.
lei.

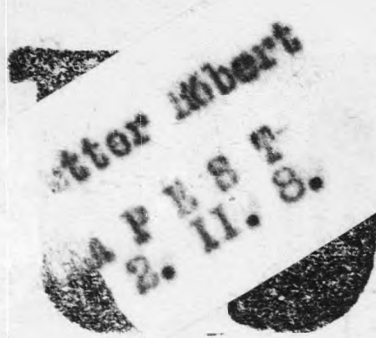
ek
ázad
0 lei.
ban

ék
k
k
szám

tünően
anzio
én már
yilt.

terem.
őjegy-
ciosan-

Cenzurat: Suciu.

KELET

ESIDO · POLITIKAI · NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában

Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra	Ck 40-
Egyes szám	3-

kereskedőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
utca (Brassai-utca) 10.
Telefon:
szerk. és kiadóhivatal
9-77
N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályá-
zóvárosban és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

1927 augusztus 4 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 174 szám

5687 Ab 6

„Disraeli el tudta volna háritani a szörnyű katasztrófát...”

Az alábbi cikket David Lloyd George Nagybritannia volt miniszterelnöke írta és az „American Press Association” útján került a világsajtóba.

A leszerelés kérdésében ma a helyzet világos. A konferencia, akár elérhető lesz valamiféle látszat-egyezség, akár nem, nemcsak az amerikai, angol és japán tengeri készülődések megerősítésével fog végződni, hanem Franciaország és Itália flottájának megerősítésével is. Amerikának nincs szüksége könnyű cirkálókra, viszont Anglia az ő „kiterjedt birodalmával” nem nélkülözheti őket. Másfelől Amerika kijelenti, hogy föltétlenül szüksége van tizezer tonnárs huszonnégy centiméteres ütegekkel felszerelt cirkálókra. Anglia viszont a roppant cirkálókat fölöslegesnek és költségesnek találja. Az egyenjogúság alapján tehát a következő kompromisszum fog létrejönni:

Amerika, hogy Angliával egyenlővé váljon, építeni fogja a könnyű cirkálókat, amikre nincs is szüksége, Anglia pedig, hogy ne maradjon az Egyesült-Államok mögött, a maga részéről nehéz cirkálókat fog építeni, amikre egyáltalában nincs szüksége, Japán ebben az örületben három: öt arányban fog részesedni. Míg Amerika és Anglia továbbra is két egyképpen nagy bolond marad, e tekintetben egyenrangúak akarnak lenni, csak éppen Japán elégszik meg a háromötöd bolond rangjával. Az egész pedig a három nemzet számára nem a biztonság, hanem a hűség és presztizs kérdése. Régmúlt napokra gondolok, amikor rivalizáló arisztokraták váraikat hiábavaló lim-lommal töltötték tele, kocsiszínjeiket pedig hiábavaló diszhintókkal, nem mintha szükségük lett volna a luxus-kocsikra, hanem mert ezek az urak azt hitték, hogy tekintélyük csökkenne az ország színe előtt, ha kocsiparkjuk kisebb volna a szomszédénál.

Amikor ezt a cikket írom, az örület e zsáknocájából ugylátszik még nem találták meg a kiutat. A három legnagyobb világhatalom konferenciára gyűlt össze, hogy határozzon egy lidérenyomás fölött. Az angol közvéleménynek pedig nincs érdeke e dolgok iránt. Az angol ész számára olyan megfoghatatlan a gondolat, hogy Anglia valaha és valamilyen módon Amerikával háborúba keveredhetik, mint akár egy háború a Jupiterral. Japán pedig olyan messze fekszik tőlünk, hogy készülődései soha komolyan nem nyugtalaníthatnak. Épen ezért az angolokat kínosan lepte meg, amikor valamelyik rosszindulatu méregkeverő a rivalitás kérdését szőnyegre hozta. Az angol adórizető polgár számára az Amerikával vagy Japánnal való versengés az utolsó, ami után áhítozik. Ha azonban kiderülne, hogy brit admirálisok tisztára azért, hogy a tengeren való tulsulyt kiravaszkodják, idéznének elő ilyen helyzetet, akkor bizonyára az amerikai közvélemény felháborodása a nagy tó innenső részén is hatalmas visszhangra talál. Nem pártprogram az a követelés, hogy az állam pénzével takarékosan sáfárkodjunk! A kormány hívei ép úgy követelik a közterhek csökkentését, mint legélesebb ellenségei és semmi annyira nem árt legbefolyásosabb és legjobb párthívei előtt sem a kormány, mint az, hogy évről-évre emelkedik az államháztartás költsége és hogy annak tételei még ma is horribilisan magasak. A pártok egyöntetűen és örömmel egyeztek bele a tengeri haderők leszerelésébe, mert ettől a polgá-

rok adóteherviselésének könnyítését remélték.

Ha a konferencia balul fog végződni, akkor a brit admiralitást fogják érte felelősségre vonni. Ilyenkor az a benyomás lesz urrá, hogy az efféle konferenciába nem kellett volna belemenni, anélkül, hogy előzőleg alaposan nem mérlegelték az erőviszonyokat. Az európai kontinensen a genfi tárgyalások egyelőre csak annyit eredményeztek, hogy mindenféle erősebb flotta-készülődést követelnek. A „Temps” egyik cikke elég világosan tükrözteti vissza a hangulatot, amelyet a genfi rivalitás idézett elő. A cikk többek között ezeket mondja: „Dicsértük, ahogy azt illik is, a tengerészetügyi miniszteriumnak az utóbbi időben újjáéledt munkásságát. Azonban ne hagyjuk magunkat kétségben afelett, hogy mindezeidig csak jeleket látjuk a haditengerészet újjáéledésének. Mindez szerény kezdeményezés volt csupán. A parlament habozó politikája miatt súlyos veszedelmek fenyegették a flotta újjáépítését.”

A francia sajtó helyesli az angol követeléseket, de világosan felismerhető a sajtó magatartása mögött az a lappangó kívánság, hogy Franciaország „a világ második legnagyobb gyarmati birodalma” az angol flotta-program mintájára építse a kis cirkáló új flottáját. A francia lapok máskülönbö — különösen a leszerelés kérdésében — szembehelyezkednek az angol állásponttal. A konferenciában angol

összeesküvést látnak arra, hogy a francia hadi tengerészetnek gátat emeljenek. Az Amerika, Anglia és Japán közötti egyezséget — úgy véli a francia sajtó — Franciaországra rá akarják kényszeríteni, a francia büszkeség pedig a szándékolt diktátum ellen felágaskodik. Franciaország már a washingtoni egyezséget is rossz néven vette és az volt a meggyőződése, hogy a tengeri hatalmak csapdát állítottak Franciaországnak, amibe Briand gyanútlanul beleesett. Ennek azonban — így mondják — nem szabad megismétlődnie.

És ki mindennek a példátlan összeviesszágnak az okozója? Az ostobaság bizalmat ébreszt a világon. Az ostobaság rendszerint a nyugalom képét mutatja ugyanarra, hogy másokban is a nyugalom érzését ébreszti. De történnek némelykor dolgok, amelyek világosan mutatják, hogy az emberi sorsok irányításában helye van az észnek is. Ha Európa politikájának irányítása 1914-ben tehetséges férfiak kezében lett volna, bizony nem került volna háborúra sor. Bismarck, Gorcsakov és Gladstone, vagy Disraeli tudták volna elhárítani a szörnyű katasztrófát, azonban Európa szószekeit másodosztályu szellemek vezették, akiket népeik vezetésére egyedül tisztességes szándékuk tett alkalmassá. Ha Amerika, Anglia és Japán között beáll a tengeri versenyfegyverkezés, akkor a legborzalmasabb katasztrófák egyike zudulhat a világra. Egy csipetnyi intelligencia azonban a bajt még mindig elháríthatja. Kérdés, honnan jöjjön ez az intelligencia? Mert mindeddig egyetlen sugara nem hatolt be a genfi tanácskozások helyiségeinek ablakán. Sem keletről, sem nyugatról, sem észak felől.

Ünnepélyes formák között ért véget a parlamenti ülés

A nemzeti parasztpárt az utolsó ülésen tiltakozott a cenzura ellen

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délben a régenstanács a szokott ünnepélyességgel fogadta a szenátus és kamara küldöttségeit, amelyek átnyújtották a feliratokat. Egy diszszázad lovasság kísérte a parlament két házának delegátusait, akiket a tradicionális szertartásokkal fogadtak.

A kamara ma délelőtti ülésén néhány helyijelentőségű felszólalás után Dandea liberális rámutat arra, hogy a magyar uralom alatt a román nevetek tervszerűen magyarosították és kéri a kormányt, találja meg a lehetőséget annak, hogy ezek románosíttassanak.

P. Joanitzescu tiltakozik a cenzura ellen, kifogásolja, hogy több külföldi lapot elkoboztak és követeli a legálitás helyreállítását.

A kamara azután megszavazta a királyi ház statutumainak módosításáról szóló javaslatot, majd a patriarcha-helyettesről szóló törvényjavaslat került napirendre.

A kamara ülést délután 4 órakor nyitotta meg Saveanu elnök. A miniszterek közül jelen vannak Duca, Inuletz és Dimitriu. Saveanu elnök felolvassa a fenséges régenstanács választát a kamara feliratára. A válasz magasztalja Ferdinánd király uralmát és egyetértésre hív fel a nagy elhunyt művének folytatása végett.

Brezeanu a petróleum vidékeken tapasztalt munkanélküliség ügyében szólal fel és intézkedést kér.

Colata kormánypárti kéri, hogy a jövő ülészen szüntessék meg az elsőrendű köz-

sükségleteknek: a sónak és petróleumnak illeteiket, amelyek rendkívül megrágitják az életet.

Macarescu

tiltakozik a községi tanácsok illegális feloszlata ellen.

Saveanu elnök jelenti, hogy Gutulescu romani képviselő meghalt.

Badarau, a kormánypárt, Duca pedig a kormány nevében elparentálják a kamara első halottját.

Ezután Bratianu Jonel miniszterelnök felolvassa a régenstanács következő dekrétumát:

Képviselő Urak!

Köszönetet mondva az ebben a rövid ülészen kifejtett munkájukért, annak a meggyőződésünknek adunk kitejezést, hogy Önök az egész ülészen folyamán kifejtendő munkánál fogják fejleszteni a konszolidációnak azt a művét, amelyet a közölünk eltávozott nagy király hagyott ránk szent örökségként, amelyet kötelesek vagyunk megnagyobbítva hagyni utódainkra. Az ülészenket berekesztettnek nyilvánítjuk. Nicolae, Christea, Buzdugan.

Bratianu Jonel ezután méltatja Ferdinánd királyt. Rámutat a dinasztia erejére és arra, hogy a kamarára történelmi hivatás vár az új király uralkodása kezdetén. Reményét fejezi ki, hogy a kormány és a parlament közötti együttműködés hosszú tartamu lesz.

A szenátusban ugyancsak ünnepélyes formák között olvasták fel a régenstanács kéziratát és ezzel a parlament nyári ülészenket véget ért.

A „Viitorul“ őszre várja a nemzeti parasztpárt és a liberálisok megegyezését

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlamenti ülészek lezárásával — a politikai augurok szerint — korántsem záródik le a mozgalmas és eseményekben gazdag belpolitikai élet. A kulisszák mögött teljes erővel folyik a harc és a pihenő helyett, — amelyet a forróság ugyancsak szükségessé tenné — megszakítás nélkül dolgoznak tovább az erők, amelyek ma a pártközöti csatározások középpontjában állanak.

Egy tény bizonyos: a parlamenti tagok szétszéledése előtt Bratianu Jonel még egy utolsó kísérletet tett, hogy Maniut a kormánykollaboráció számára megnyerje. A „Cuvantul“ szerint Bratianu Jonel Mihai Popovici útján ismételt interveniót a nemzeti parasztpárt vezérének, akinek expressis verbis az aktív kormánygyüttműködésre tett ajánlatot. Azok, akik a belpolitikai élet szerkezetét és főleg Bratianu Jonel politikáját ismerik — írja a lap — azok számára minden bizonytalansággal érthetetlennek tűnnek fel ezek az egyre megismétlődő közeledési kísérletek.

Julius 31-én történt valami

Julius 31-ikén azonban — írja a „Cuvantul“ — történt valami, amiről a kormány azonnal tudomást szerzett és amelynek nyomán most már a miniszterelnök maga parancsolóan szükségszerűnek találta az azonnali és effektív együttműködését a két nagy pártnak a kormányon.

Ilyen előzmények után jött létre végül Titulescu, Duca, Maniu és Vajda Sándor találkozója, amely hosszú órákig tartott el. Az együttműködés feltételeire vonatkozólag a liberálisok az engedmények egész sorát tették, amelyeknek nyomán a parlament mai fizionómiája teljesen megváltozna. Hogy Maniu elfogadja-e a megváltoztatott feltételeket, az ma még nyitott kérdés. A megegyezés ügye mindenestre a belpolitika állandó napirendi kérdése és hogy lesz-e megegyezés, az most egyedül Maniu Gyula kezébe van letéve.

A „Viitorul“ frontot változtat

A kormányfőhivatalos „Viitorul“ ezenközben teljesen beszüntette a nemzeti parasztpárt ellen folytatott támadásait, sőt mai számában már a dicséret hangján emlékszik meg a párt parlamenti működéséről. Abból az alkalomból, hogy a nemzeti parasztpárt az államvasutak autonómiájának szükségességét hangsúlyozza, megállapítja a „Viitorul“, hogy a javaslat megszavazása olyan atmoszférában történt meg, amely az ország érdekében gyakrabban kívánatos volna. Eképen — írja a „Viitorul“ a nemzeti parasztpárt nyilatkozatában az autonómia szükségességét hangsúlyozta, bebizonyítva ezzel, hogy kilépett eddigi szűk exkluzivizmusából és elismeri a mostani alkotó munka alaposságát. A törvényhozás munkájához való pozitív hozzájárulás az ellenzék érdekeit is szolgálja, amely nem csupán örökösen negatív kritikával, a nemzetgazdálkodási aktusokhoz való aktív hozzájárulással hozza magát közelebb az országhoz.

A balti pótválasztás

Ilyen előzmények után valótlannak látszik az a hír, amelyet egyik bukaresti lap terjeszt és amely szerint a kormány a nemsokára eldöntésre kerülő pótválasztásokon mandátumhoz kívánja juttatni az averescánusokat. Ismeretes ugyanis, hogy Inculetz közegészségügyi minisztert két helyen: Lapusna- és Balti-megyében is megválasztották. Minthogy ezekben a megyékben a teljes kormánylista bekerült, akár melyik mandátumról is mondana le a miniszter, a pótválasztás elengedhetetlenül szükségessé válik. Inculetz miniszter Lapusna-megyébe optált és így Baltiban pótválasztás lesz. A bukaresti lap szerint azonban a kormány elhatározta, hogy Balti-megyében nem állít jelöltet. Ebben a megyében ugyanis fellép a néppárt listáján Sergiu Nita volt miniszter, kinek jelöltetését kézalatt támogatnák, első rekompenciaképpen a hűséges nyilatkozatra, amelyet Averescu tábornok tett a szenátusban.

Ez volna tehát az első lépés az averescianizmus felülészítésére és biztosítására egyuttal a párt fenmaradásának, mert Sergiu Nita ismeretesen egyike azoknak a néppárti vezetőknek,

akik a leginkább harcolnak a nemzeti parasztpártba való beolvadás mellett. Taktikai szempontból tehát kívánatos a kormány számára a volt miniszter leszerelése. A „Cuvantul“ szerint azonban előreláthatólag nem fog sikerülni az akció, mert a megye hangulata teljesen a nemzeti parasztpárt jelöltje, Bogos volt miniszter mellett van.

Eljárás az averescánusok ellen

Mig azonban politikai körökben ilyen ellenőrizhetetlen hírek járnak, Bratianu Vintila bejelentette a kamarában, hogy szigorúan eljárnak a volt Averescu-kormány miniszterei ellen és azokat, akiket a közpénz elherdálásában bűnösnek találnak — igazságügyi fórumok előtt fogják felelősségre vonni. A „Viitorul“ rövid szünet után — amely a tábornok szenátusi nyilatkozatával következett be — ismét megkezdte a néppárt támadását. Az „Indreptarea“-nak arra a közlésére, hogy a néppárt, ha elismerte is az állampolitikai problémákban kreált helyzetet, nem fedezheti tekintélyével azokat a hibákat, visszaéléseket és az önkényuralmat, amelyet a liberális párt intronál, a következőket írja a liberális félhivatalos:

„Különös, hogy az averescánusok hivatalos visszaélésekről és önkényről beszélnek, midőn épen két hónapja annak, hogy a fatális június 4-én kirabolták az államkasszát Averescu tábornok visszavonulásban levő csapatai.

Egy temesvári gyógyszerész tragikus öngyilkossága

Ernst Aladár öngyilkos lett, mert nagyon fáradt volt

(Timisoara-Temesvár, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bánát metropolisának társadalmi és gazdasági köreit egy tragikus öngyilkosság tartja izgalomban. Tegnap délután morfiummal megmérgezte magát Ernst Aladár gyógyszerész, Temesvár társadalmának ismert tagja, akit életében a becsületesség és korrektség mintaképének ismertek és aki az egész város oszlatlan szimpátiájának örvendett. Az öngyilkosságot csak jóval a tett elkövetése után fedezték fel, midőn már minden intervenció hiábavalónak bizonyult: A gyógyszerész ma hajnalban kiszenvedett.

Ernst Aladárnak, aki nemrégén töltötte be 31-ik életévét, a Batthyányi-ucca 5 szám alatt volt gyógyszerésztára. Dolgos, munkás embernek ismerték, szaktudása és szorgalma korán megszereztek számára a város gazdasági köreinek szimpátiáját. A gyógyszerészt az utóbbi időben

gondok aggasztották, amelyeket ő családja előtt gondosan leplezni igyekezett s bár kedélye szemmel látható változáson ment keresztül, senki sem gondolt volna arra, hogy végzetes tettet elkövesse.

Tegnap délben, a gyógyszerész bezárása után szokása ellenére nem ment haza ebédelni. Megtelefonálta családjának, hogy ne várják, mert elfoglaltsága miatt nem ebédelhet odahaza. Ő maga pedig visszavonult a gyógyszerész laboratóriumába. Ekkor már megérlelődött benne az öngyilkosság gondolata. Előbb levelet irt családjához, majd délután 2 órakor nagymennyiségű morfiomot vett be. Alig egy negyedóra után elveszítette eszméletét.

A gyógyszerész mitsem sejtő felesége, midőn látta, hogy férje este sem jött haza, nyugtalanokni kezdett. Kerestetni kezdte az urát azokban a körökben, ahol meg szokott fordulni,

Ez után a megállapítás után a következő ironikus hangú megjegyzést fűzi a „Viitorul“: „Ami pedig a politikai kampányt illeti, amelyet Valeanu és Crainiceanu tábornokok vezetnek, ez a kampány nagyon... komoly és féltő, hogy megfogja buktatni a kormányt...“

Averescuék ríposztolnak

Az „Indreptarea“ pedig, a néppárt hivatalosa menteni igyekszik azt, ami még menthető a tábornok szenátusi nyilatkozata nyomán keletkezett „kedvező“ atmoszférából. „Bratianu Vintila szava nem elég“ címmel cikkezik a néppárti hivatalos és a következőket írja:

„A bányák, az erdők és az összes államjavak önkényes bérlői, az agrárreform trafikánsai, a háboru kizsákmányolói és a román államvasutak érdekelt vállalkozói és Averescu tábornok kormányát a közpénz elherdálásával vádolják, elkövetve ugyanakkor azt a tudatlan merészséget, hogy érdekeltek sugallatára a felelősség kérdéséről is beszéljenek, amelyhez minden bizonytalansággal soha nem fognak fordulni.

Bratianu Vintilának, aki tegnap a kamarában beszélt, úgy ahogy beszélt, egyetlen melegsége lehet csupán: képtelen már uralkodni beteges idegrendszerén. Ugy hisszük azonban, hogy ezzel a helyzettel szemben van valaki a liberális pártban, aki az első és utolsó szó. Várunk addig, mig Bratianu Jonelt halljuk majd beszélni és azután meglátjuk, mi a teendő.“

Egy másik cikkben kimutatni igyekszik, a néppárti lap, hogy nem költötték el a költségvetési felesleget, annál is kevésbé, mert azt elköltötte már a liberális kormány javarészből.

majd éjjel egy óra tájban felnyitották a gyógyszerésztárat.

A laboratóriumában, a dolgozó asztalra dőlve eszméletlenül találták meg a gyógyszerészt. Előtte az asztalon a családjának irt levél, azonkívül egy fehér papírlapon a feljegyzései, amelyeket öntudatának utolsó perceiben tett.

A gyógyszerész ugyanis a morfiom bevétele után páratlan lelki erővel jelezni próbálta azokat a gondolatokat, amelyek agyában a tett elkövetése után keresztül-kasul száguldottak.

Ime, mit jegyzett fel az öngyilkos:

„Bevettem a morfiomot... 10 perc telt el... semmit sem érezek... megdöntöttem... bocsánatot kérek feleségemtől ezért az elhatározásért, de inkább ezt az utat választom, semmint hogy másnak dolgozzam...“

Később: a fejem zug... majd elmosódó vonalak következnek, a gyógyszerész öntudatának utolsó foszlányainál még szeretett volna írni valamit és fokozatosan elvesztette eszméletét. A gyógyszerészt azonnal szanatóriumba szállították,

gyomormosást alkalmaztak rajta, amely azonban már hiábavaló volt, a mérge annyira felszívódott már szervezetébe, hogy egy óra múlva kiszenvedett.

Az öngyilkosság az egész városban hatalmas feltűnést keltett. Ittálában nem igen tudják magyarázatát adni Ernst Aladár tettének, aki családjához irt levelében sem jelöli meg öngyilkosságának pontos okát, csupán fáradtságára hivatkozik. Az öngyilkoshoz közelálló szerint Ernst Aladár lelkiismeretességének áldozata.

SELECT-MOZGÓ

Nagyszerű vigjáték!

Betty Compson és Jack Holt
kiváló művészek

Óh asszonyok
(Éva titka)

nagyszerű vigjátékban, Bíró Lajos darabja után.
Monopol Dorian-film

URANIA-MOZGÓ

LOU CHANEY

(az „Opera fantomja“ és „Ember, ki a pofonokat kapja“ filmek főszereplője)

HAZUGSÁG VÁRA

megható drámában. Monopol Fanamet-film
Műsorán kívül 23-as számú Ulpia-jurnal, melynek legérdekesebb jelenetei: De Pinedo óceánrepülő leszállása benzinhány miatt, Lindberg felszállása Amerikában és utja Európa felé, stb.
Monopol Ulpia-film

A drágaság miatt általános sztrájkmozgalom robbant ki Magyarországon összes városaiban

A vasipari gyárak főmege munkáskizárásokkal fenyegetőznek. Bérjavítást követelnek a malom-, építő- és faipari munkások is

(Budapest, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyre növekedő drágaságra való hivatkozással Magyarországon megindult bér-emelési akciók a munkaadók visszautasító magatartása miatt kezdenek általános sztrájkmozgalommá szélesedni. Eleinte csak egyetlen gyárban állott meg a munka, majd az egész vasiparra terjedt át a sztrájkmozgalom és ma már az a helyzet, hogy a bérmozgalmak minden téren egyre hevesebbek lesznek, a sztrájkok folyton szaporodnak nemcsak Budapesten, hanem Magyarországon különböző részeiben is.

Csepelen is kitört a sztrájk

A vasiparban több helyen áll e pillanatban a sztrájk. Az Egyesült Izzólámpagyárból kizárt 4000 munkáson kívül tovább sztrájkol a Ganz-féle villamosági gyár 300 munkása, valamint a könnyű vasszerkezetű gyárak munkásai is.

Ezek a munkások egyszer már felvették a szerszámot,

de mert a munkaadók az eredeti 14 százalékos helyett még 5 százalékos béremelést sem voltak hajlandók megadni, tegnap óta ismét sztrájkban állanak. A csepeli Weiss Manfréd gyárban is

megindult a bérmozgalom, amelynek során a gyár munkásai 20 százalékos javítást kértek az igazgatóságtól. Az igazgatóság a követelést nem találta teljesíthetőnek, mire

a gyár 7000 főnyi vasmunkásának 60 százaléka szerdán reggel sztrájkba lépett.

A sztrájkhoz előreláthatólag csatlakozni fognak a gyár többi munkásai is. Hír szerint a gyár igazgatósága kizárással akar válaszolni a munkások sztrájkja miatt. Eszerint az igazgatóság fel is szólította már a munkásokat, hogy amennyiben csütörtökön reggel fel nem veszik a munkát, a kizárás bekövetkezik. A vasművek országos egyesülete, amely a munkaadókat képviseli, nyilatkozatot adott ki, amelyben közli, hogy amennyiben az összes érdekelt üzemekben a rendes munka lehetősége helyre nem áll, akkor

más üzemek is követni fogják az Izzólámpagyár példáját.

Ugyanilyen tartalma hirdményeket függesztettek ki tegnap az egyesület kötelekébe tartozó budapesti és környékbeli gyárak kapujára is.

Miskolcon, Szegeden és Orosházán is megállott a munka

Bérmozgalmak folynak a malomiparban is, ahol a munkások napi 10 órai munka mellett is legfeljebb 28 pengőt tudnak hetenként megkeresni. A malom munkások vasárnap ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy minden malomban megbízottat választanak, a Malom-egyesület elé pedig memorandumot terjesztettek, amelyben 15 fillér bérjavítást kérnek. A memorandum felett a Malom-egyesület szerda esti ülése dönt. Kijelentés van arra, hogy a Malomiparban sikerülni fog az ellentéteket kiegyenlíteni.

A faiparban csak vidéken vannak bérmozgalmak, miután Budapesten egy héttel ezelőtt a famunkások egy évre szóló kollektív szerződést kötöttek. Ugyancsak megszűnt a bérmozgalom

a győri vasgyárban, ahol három héttel tartó sztrájk után a munkások ma feltétel nélkül felvették a munkát.

A gyár képviselője Budapestre utazott, hogy a Vasművek országos egyesületével tárgyalásokat folytasson. Faipari bérmozgalmak vannak Orosházán és több vidéki városban.

A miskolci munkásság sztrájkja

Kedd reggel óta általános építő-, ács- és festőmunkás sztrájk van Miskolcon. Így a már néhány napja sztrájkban álló famunkásokkal együtt közel hatszázra tehető a sztrájkolók száma. Beszüntették Lillafüreden épülő szálloda építési munkálatait, valamint nagy nehézségek vannak a miskolci gyermekmenhely építkezése körül is, ahol

a saját magától dolgozó néhány munkás csak rendőri asszisztencia mellett folytathatja a munkát.

A munkaadók a sztrájk kitöréséért a felelőséget a munkásokra hárítják, kijelentvén, hogy a követelt béremelést nem tudják megadni. Ezzel szemben az érdekelt munkások szakszervezetei úgy nyilatkoznak, hogy a mun-

kások csak a legminimálisabb bérjavítást kérték és elmentek az engedékenység legvégső határáig. A sztrájk ügyében a miskolci ipar-

A liberálisok 8 évig, 8 hónapig és 10 napig, az összes főbbi pártok 4 évig és 1 hónapig kormányozták Ferdinánd király alatt

(București-Bukarest, aug. 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A néppárt hivatalos lapja, az „Indreptarea” érdekes statisztikát közöl az elhunyt Ferdinánd király uralkodása alatt történt kiemelkedőbb eseményekről. E statisztika szerint:

1914 október 11-én lépett trónra a király. A háborus események következtében 1916 aug. 14-én Románia hadat üzen Ausztria-Magyarországnak. November 23-án a központi hatalmak elfoglalják Bukarestet és december végén nemzeti kormány alakul.

1917 július 24-én volt a marasestii offenzíva, ahol Averescu vezénylete alatt álló csapatok győzelmet arattak. Aug. 19-én hatalmas harcok voltak Marasestinél. Decemberben kötötték meg a fegyverszünetet és 31-én a román csapatok bevonulnak Kisenybe.

1918 jan. 27-én lemond a Bratianu-kormány és új kormány alakításra Averescu kap megbízást. Febr. 27-én már lemond az Averescu-kormány is. Március 5-én Marghiloman új kormányt alakít. Április 9-én történt meg Beszarabia annektálása. Április 24-én aláírják a bukaresti békét. Október 24-én Marghiloman kormánya feloszlik és Coanda tábornok ugyanazon nap új kormányt alakít. Nov. 18-án Ferdinánd király bevonul a fővárosba. Nov. 28-án csatlólják Bukovinát. Nov. 29-én Bratianu újra kormányalakításra kap megbízást. Dec. 1-én volt a híres gyulafehérvári népgyűlés, mely után Erdélyt Romániához csatolják.

1919 április havában a román csapatok a Tiszáig vonulnak, aug. 4-én pedig megszállják

hatóságok csütörtök délelőttre békéltető tárgyalásokat hívtak össze. Valószínű, hogy a sztrájk Miskolc környékére is ki fog terjedni

Félbeszakadt a szegedi klinikák építése

A többrendbeli botrányairól híres városligeti Széchenyi-strandfürdő építkezésénél dolgozó terranovás munkások, akik a fürdőépület külső vakolását végzik, tegnap váratlanul bérjavítás követeléssel állottak elő s miután azt nem teljesítették, 136 munkás kikérte a munkakönyvét.

Hasonló mozgalom indult meg a fürdőépítkezésnél dolgozó lakatosok körében is,

ugy, hogy a fürdő augusztus közepére kitűzött megnyitása alighanem elmarad. Beszüntették a munkát a szegedi klinikák építésénél alkalmazott munkások is, akik 15 százalékos bérjavítást követeltek. A szakszervezet utján megindult tárgyalások kedden este eredmény nélkül végződtek. A rendőrség erős készültségekkel megszállta a klinikai építkezések telkeit.

Kizárólag bérharcról van szó

A különböző munkásmozgalmakkal kapcsolatban a budapesti rendőrség preventív intézkedéseket tett a rend fenntartása érdekében. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár tegnap tanácskozott Marinovich Jenő főkapitánnyal, Issekutz Aurél helyettes államtitkárrel és Hetényi Imre főkapitányhelyetessel. Hetényi Imre, a rendőrség politikai osztályának vezetője jelentésében arra mutatott rá, hogy

az országos jellegű bérmozgalmak mögött semmilyen politikai vonatkozás sincsen

és tisztán gazdasági alapokon folyó bérharcról van szó. Andreka Károly főkapitányhelyettes, aki a munkások és a munkaadók közötti bérharckor esetén közvetíteni szokott, ma kijelentette, hogy mindeddig egyik fél részéről sem kapott felhívást a békéltető tárgyalások megkezdésére.

Budapestet. Szept. 27-én Vaitoianu tábornok kap kormányalakításra megbízást. Novemberben már új választások voltak és Vajda Alexandru megalkotja kormányát.

1920 március 13-án a Vajda-kormány lemond és Averescu új kormányt alakít. Október 2-án általános sztrájk volt.

1921. november 9-én született I. S. Mihály király. Dec. 13-án Averescu Edmond és 18-án Take Jonescu kormányt alakít, de a parlament nemsokára leszavazza és ennek következtében január 19-én Bratianu kap kormányalakításra megbízást. Márciusban megtartják az új választásokat. Márc. 15-én Alba-Julian megkoronázták a királyi párt. 1924-ben megjelenik az új alkotmány. 1926. január 4-ikén Károly trónörökös lemond örökösödési jogáról és ezen esemény következtében megalakult régensnácst fogadja a király. Március 27-én Bratianu-kormány lemond és Averescu megalakítja az új kormányt.

Ez év őszén a király egészsége rosszabbra fordul.

1927. március 7-én Olaszország rektifikálja a Beszarabiára vonatkozó egységet. Január 4-én Averescu lemond és Stirbey új kormányt alakít, de június 14-én már újra Bratianu lesz a miniszterelnök. Juliusban történtek meg a választások és július 20-án halt meg Ferdinánd király.

A fenti adatokból megállapítható, hogy Bratianu négyszer, Averescu háromszor, Marghiloman, Coanda, Vajda Voevod, Take Jonescu egyszer-szám voltak kormányon.

A liberálisok összesen 8 évig, 8 hónapig és 10 napig, ezzel szemben az összes többi pártok 4 évig és 1 hónapig kormányozták Ferdinánd király uralkodása alatt az országot.

ביד

דיא הכרה קדושה מאראשלוואש האט אין גוטעם צושטאנדע שטעהנדיגעם ספר תורה צו פערקויפן. פריי 15.000 רעגלעך מאנטען וואלדען זיך ווענדען אין

Paneth Celmus, Chevra Kadisa elnöke
Luduş.

Fehér ugorkásüveg
litere 5 lej
FISCHER-üvegudvar

A nyolcórás munkaidő terjedése mellett vannak munkások, akik napi 12 órán át dolgoznak

A munkaügyi minisztérium érdekes jelentése a romániai munkásság szociális helyzetéről

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A munkaügyi minisztérium most tette közzé a romániai bérmozgalmak 1926. évi statisztikáját. Általános érdekességű fejezete ennek a jelentésnek az, amely a kereskedelmi és iparvállalatoknál bevezetett munkaidőre vonatkozik. A hivatalos adatok szerint az elmúlt évben ennek a kérdésnek a rendezésére

86 kollektív szerződést kötöttek, amely 28,686 munkásra lépett érvénybe.

Ez a szám az összes munkamegállapodások 32 százalékát teszi ki. Tavaly ugyanis 265 kollektív szerződés jött létre az ország területén. A 86 szerződés közül csak 4 vonatkozik összesen 412 kereskedelmi alkalmazottra, míg a többiek az ipari munkaadók és munkások között jöttek létre. A legtöbb kollektív szerződés heti 48 óra, vagyis napi 8 óra normális munkaidőt állapít meg. Sok szerződés heti 36-48, mások 48-60, két szerződés pedig 60-72 órai munkát tesz kötelezővé hetenkint, vagyis napi 12 órát.

A létrejött kollektív szerződések legnagyobb része fentartja a munkaadónak azt a jogot, hogy sürgős és indokolt esetekben túloráztathassa munkásait. A túlorák számát fakultatíve ugyiszólván egyetlen megállapodás sem korlátozza, minthogy a munkaadók a legtöbb esetben nem tartják szükségesnek limitálni alkalmazottjaik munkáját, különösen ha elég megrendelésük van, másrészt pedig a túlorázások a munkás jövedelmének fokozódását is jelentik. Mindemellett akadnak kollektív szerződések, amelyek — mint például a „Concordia“ és a „Vulcan“ szénbányáké

az egész hónapra megállapítják a kötelező túlorák számát,

mások hetenként és naponként állapítják meg, hogy a munkások hány különórát kötelesek dolgozni. Egyes megállapodások előírják, hogy a munkaadónak 24 órával megelőzőleg a bizalmi férfiak útján értesítenie kell a munkásokat, hogy különórát végzésére van szükség. Ilyen megállapodás jött létre például az Arad-hegylajai elektromosművek igazgatósága és munkásai között. A legtöbb szerződésnek azonban nincsen ilyen klauzúla.

Érdekes megállapodás jött létre a különórák kérdésében Brassó és környékének egyes iparágai-ban, ahol a munkások napi 1-2 különórára kötelezték magukat az év hat hónapján át, azzal a feltétellel, hogy

olyan három hónap után, amelyben különórázások voltak, egy újabb háromhavi periódus legyen, amelyben minden túloráztatás tilos.

A kikötött túlorák száma teljesen különböző. Rend szerint 2-2 és félórás munkatöbbletet kívánnak a munkáltatók, néha azonban egész tekintélyes számú különóráról intézkedik a kollektív szerződés. Az

ilyen megállapodások közé tartozik például a campulungi papírgyár is, amely kikötötte, hogy a malomban, a gőzkazánoknál és a papírgépeknél alkalmazott munkások

Francia pilóták őrzik Levine repülőgépét, hogy meg ne szöklethesse Párisból

Dagad a Drouhine-botrány. Németország 1928-ban rendszeres légijáratot indít meg Amerikával

(Páris, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a botrány, amely Levine amerikai repülőgépgyáros és Drouhin francia pilóta körül támadt, egyre nagyobb hullámokat vet. A „Matin“ értesítése szerint Levine és pilótája között a viszony a végtelékig feszült és nagyon valószínű, hogy

az óceán átrepülése Európából Amerikába nem fog megtörténni.

Levine mindössze ezer dollár jutalmat ígért Drouhinnak ezért a teljesítményért. A repülőgépgyáros láthatólag azt szeretné, ha a pilóta elkedvetlenedne és visszalépné a szerződéstől, mert akkor nem kellene megfizetnie a kikötött százezer dolláros pénalét. A helyzetre mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a Miss Columbiát francia pilóták őrzik, akik meg akarják akadályozni, hogy Levine a saját gépét esetleg megszoiklethesse Franciaországból és Londonban startoljon.

Eközben a Farman-gyárban, amely tudvalegőleg előbb kötött megállapodást Drouhinnal, elkészült a konkurrens „Oiseau Bleu“ nevű gép, amely ilyen

naponta egyfolytában 12 órát kötelesek dolgozni, a többi alkalmazottak pedig 10 és fél órát,

viszont a 8 órán felüli munkaidőt különórakban fizetik nekik. A kollektív szerződés jogot ad a gyárnak arra, hogy szükség esetén 12 órán át dolgoztassa összes munkásait.

A kötelező túlorákat legtöbb esetben bértöbblet formájában fizetik. Egyes iparágakban a túlorát ugyanugy fizetik, mint a normális munkaidőben elvégzett órát, különösen akkor, ha a túlorázásokat a vállalat üzemében beállott esetleges zavarok eliminálása érdekében kell végeztetni.

körülmények között valószínűleg előbb fog startolni, mint a Miss Columbia.

Givon, az Oiseau Bleu pilótája ma kijelentette, hogy legkésőbb öt napon belül startol Newyorkba

és azt hiszi, hogy az utat 24 óra alatt megteszi.

Berlinből jelentik: A „Nachtausgabe“ értesítése szerint a német Óceánrepülést a Norddeutscher Lloyd fogja finanszírozni, tekintettel arra, hogy a Junkers-művek véglegesen lemondtak a költséges expedíció megvalósításáról. A Norddeutscher Lloyd Desan és Leipzig között rövidesen megkezdte a próbarepüléseket, még pedig több különböző fajta géppel egyidejűleg.

Az „Achtuhrblatt“ a német aviatika egyik kiváló szakértőjétől azt az információt kapta, hogy 1928-ban Németország már okvetlenül megkezdte a rendszeres légijáratokat Észak- és Dél-Amerikával. Egy év múlva az Óceán repülése semmivel sem lesz veszedelmesebb, mint a hajón való átkelés.

A mérsékelt felfogás győzött a manastirea-neamtii diákkongresszuson

Békés eszközökkel akarják a diákság követeléseit megvalósítani

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kétnapi tanácskozás után véget ért a Manastirea Neamtzba összehívott diákértekezlet. Annak ellenére, hogy a megbeszélések nem kevesebb, mint öt irányzat volt képviselve, amely a diákság körében az utóbbi időben dominált, a tanácskozások nyugodt atmoszférában, a béke szellemében folytak le. A megbeszélések lezárásával olyan értelmű határozatot hozott a diákság, amely szerint

a jövőben békés eszközökkel fog követeléseinek megvalósításáért küzdeni, mert miként a hivatalos távirati iroda jelenti, a multban elkövetett erőszakoskodások a mozgalom kárára voltak.

Ehhez a határozathoz távirataink szerint valamennyi diákszervezet hozzájárult.

A tanácskozásokon csakis a legális diákszervezetek igazolt képviselői vettek részt. Öt frakció képviseltette magát Manastirea Neamtban, amelyek a diákság utóbbi orientációinak kifejezői voltak:

1. A cuzista irányzat, amelyet a Jasi-ban megjelenő „Actiunea“ című lap tart fenn. Ennek a frakciónak követői Cuza professzor híveiből rekrutálódnak.

2. Az antiszemita liga szakadárjainak frakciója, amelynek élén Zelea Codreanu és Catureanu kolozsvári egyetemi tárár állanak.

3. A jasi Mihály arkangyal-csoport. Ezt a frakciót Corneliu Zelea Codreanu, Zelea Codreanu fia és a szászvárosi Jon Mota vezetik. Az „arkangyalisták“ lapot is adnak ki hasonló címmel Jasi-ban és a szélsőséges antiszemita álláspontot képviselik.

4. A Kolozsvárról kiindult Chemarea mozgalom, amely a konstruktív nemzeti munkát tűzte ki céljául, az erőszakosságok ellen foglalt állást és amelynek vezetői a nemzeti párt fiatal vezetőiből kerülnek ki. Ennek a csoportnak a lapja a Kolozsváron megjelenő „Chemarea“.

5. A bukaresti és csernovitzi diákegyesületek által kreált független irányzat.

Ezenkívül Jorga híveinek is van egy kis csoportja a diákok között. A hétfői megbeszélésen a vezetők megállapították a kongresszus programját, amelynek lényegében

A diákság kebelén belül keletkezett egyenetlenségek kiküszöbölése, egységes álláspont fixirozása és új akcióprogram kidolgozása voltak céljai.

A kongresszus résztvevői hétfőn délután a neamtui prefektus által rendelkezésükre bocsátott autóbuszokon bejárták a vidéket. A kolostorkan Nicodem püspök s a megye prefektusa fogadták beszédekkel a kongresszusi résztvevőket. A kedden megtartott kongresszuson elhatározták, hogy

ősszel Bukarestbe országos diákkongresszust hívnak egybe.

A különböző frakciók vezetői arra a megállapításra jutottak, hogy a diákságnak követeléseinek elérésében egységesen kell fellépnie és pedig békés eszközökkel kell folytatni a harcot, annál is inkább, mert az erőszakosságok az utcai rendbontások csak ártottak a mozgalomnak. Ezzel a határozattal a kongresszus a diákhimnusz hangjai mellett ért véget.

B E N H U R
világhírű főszereplője
RAMONNOVARRO
játszik szombaton
A KIS TENGERÉSZKADETT
című filmben a
Szinkör-Mozgóban

A FAMILIA kenyérrel magas táporejénél fogva 25% megtakarítás érhető el

Nemsokára elhallgat az utolsó csákányütés is a rónaszéki bányákban

A „három bányák“ falujában más foglalkozás után néznek a bányászok

(Rónaszék, augusztus 3. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) A kis kávédaráló szuszogva kapaszkodik fel a keskenyvágyú síneken. Viszi Rónaszékre a kirándulókat, akik kánikula idején a poros és fülledt városból kimenekülnek a természeti szépségekben bőkezű Máramaros egyik legkisebb üdülőhelyére, Rimaszékra. A „három bányák“ falujában még a levegőnek is enyhe sós íze van, egy fenylőiget közepében áll a fürdő, ahol le lehet mosni a város porát.

A föld gyomrában

A rónaszéki kirándulásnak elmaradhatatlan velejárója lesétálni a víz alatt álló híres Apaffy-bányába. Az egykor gazdasági szempontból nagyjelentőségű bánya, már csak kirándulónak való kuriózum és a máramaroszi kirándulók sohasem mulasztják el, hogy meg ne tekintsék újra és újra a víz alatt álló bánya csodáját.

Ezuttal tizenheten indulunk le a bányába. Bogdán bácsi a vezetők, aki már megszámlálhatatlan ezer látogatót kalauzolt le a bányába, kiosztja mindnyájunknak a bányászlámpát, a bányász-köpenyegét, a menet élére áll, elindul és máris fujni kezdi százszor is elmondott mondókáját:

— Ahol most haladunk, — kezdi az öreg bányász — ez a bánya kideszkázott benyílója, amely körülbelül 80 méter hosszú. Ez a benyíló már a hegy belsejébe van ásva, úgy, hogy most 15—20 méternyire lehetünk a föld, illetőleg a fejünk felett ágaskodó hegy csucsától.

Kétszázharmincöt lépcsőn lefelé

Az öreg vezető hirtelen megállította a menetet: — Most tessék vigyázni — mondotta — 235 csigalépcsőn megyünk le a bánya mélyébe. Halálos esőndben, csak a lábak egyhangú kattogásának monoton hangja mellett megyünk a keskeny és sikos csigalépcsőkön lefelé.

A kétszázharmincötödik lépcső után, a mécs világánál csillogó hó fénylik vakítóan a szemünkbe. Bent vagyunk már a bányában és az évszázadokkal ezelőtt kivájt, kideszkázott tárnakon haladunk tovább. Egy kanyarultnál főlől 115 lépcsőn megyünk le, még tovább a föld gyomrába. Mihelyt az utolsó lépcsőről is lelépünk, váratlanul, valahonnan még mélyebbről trombitahangok ezerszeres visszhangja reszketeti meg a levegőt. Egy kanyargó folyosón még 30 lépést megyünk s ezzel elértünk a bánya legmélyebb szilárd pontjához, mert innen 86 méter mélységben csak víz van.

Az Apaffy-bánya története

Hűségese cicerónéknak könnyvéltül tudja a bánya történetét is. Nagyságos Apaffy urnak, Erdély fejedelmének idejében fedezték fel a bányát, onnan kapta a nevét. A mai Rónaszék Apaffy idejében teljesen lakatlan, vadregényes terület volt és a krónika szerint a bányát maga a fejedelem fedezte fel, a máramarosi hegyekben tartott egyik vadászatán.

A fejedelemről elnevezett bánya attól az időtől kezdve állandóan üzemben volt a múlt század hetvenes éveikig, amikor a föld mélyéből előtörő hatalmas víztömeg elöntötte a bányát és útját állta a további kiaknázásnak. Öreg bányászok még emlékeznek arra a szörnyű éjszakára, amikor a telfelől törő víz elszakította az összes védőtörlaszokat és behatolt a bányaregbe. A vizet többet nem lehetett kiszivattyuzni. A víz elleni küzdelemben négy bányász életét vesztette és akkor végleg feladták a küzdelmet a bánya megmentésére.

Ma lent a mélyben hatalmas tó terül el a régi tárnák helyén. A tavon tutajjal szállítják köröskörül a kíváncsi kirándulókat. Az egyik sarkában komp áll, amelyen bányászzenekar szórakoztatja a vasárnapi kirándulókat. Csákányütések helyett fuvózenekar szolgáltatja a banya zenéjét.

Az utolsó csákányütés felé

Amikor újból a faluba értünk, uton-útfélen csak panaszt hallunk. A jobb sorsra érdemes bányásztelep az illetékesek nemtörődősége folytán visszahagyatott s már csak egész rövid idő kérdése, hogy nemcsak az Apaffy-bányában, hanem a másik két bányában is elhallgasson az utolsó csákányütés is. Közelebbi információért a falu közepében levő csinos igazgatói lakba tartottunk, ahol Csermezy Gyula főigazgató fogadott rendkívüli előzetességgel.

— Nyolc éve van annak, — mondja az igazgató — hogy felsőbb parancsra lassan beszüntetni kezdtük a munkát. Egyidejűleg arravonatközölgés is kaptunk utasítást, hogy a meglévő bányászlet-számon felül több bányászt ne vegyünk fel. Ez az utóbbi intézkedés még annak idején mély elkeseredést váltott ki a bányász-nép között, mivel az újabb generáció számára nem adatott többé a faluban munkalehetőség. A fiatalok kezdtek kivándorolni az országból, úgy, hogy ma nemsokára ott fogunk tartani, hogyha a mai létszám kifogy, nem lesz férfi a faluban.

— A Ferenc-bányában ma alig folyik valami munka. Nem szállítunk sőt sehova innen, tehát

főleg az új termelés. 1919-ben naponta még 15—20 teherkocsi sőt szállítottunk különböző megrendelő helyekre, szemben azzal, hogy mostanság ezt a kvantumot még 4—5 heti időtartam alatt sem szállítjuk le. Felsőbb helyen a jelenlegi helyzetet azzal indokolják, hogy a termelés nem konvenial a kincstárnak, amennyiben a külföldön nem keresik a sőt.

Uj kenyér

Ebben a mostani helyzetben a bányászok is kénytelenek új foglalkozási ág és új kereseti lehetőség után nézni. Valamennyien úgy rendezkednek be újabban, hogy utolsó pénzmaradványukat csinos kerti házak építésébe fektetik be, amelyek a nyári fűrdőszezon alatt busásan jövedelmeznek gazdáiknak. A mai körülmények mellett nem sok idő fog betelni, hogy a vallásos bányász-népből üzereskedő, kalmárnép fog válni.

És ez lesz az ő nagy tragédiájuk . . .

Fried Miksa

A genfi konferencia sikertelensége miatt Coolidge nem jelölteti magát az amerikai elnökválasztáson

Mindenáron el akarják kerülni a végleges szakítást Anglia és Amerika között

London, augusztus 3. Washingtonból érkező táviratok azt a szenzációs hírt közlik, hogy Coolidge amerikai elnök tegnap bejelentette, hogy az 1928-ban esedékes elnökválasztáson nem jelölteti magát. Az elnöknek ez az elhatározása azok után a nagyarányú propagandautak és akciók után, amelyeket Hoover és más nagynevű amerikai államférfiak végeztek idestova két év óta érdekében, érthető feltűnést keltett nemcsak az Egyesült-Államokban, hanem az egész világon. Coolidge annyira tudatában volt annak, hogy nyilatkozatának milyen óriási jelentősége van és hogy milyen következményei lehetnek, hogy ezt a

szándékát csak este, tőzsdezárlat után közölte, nehogy a mindenre elszánt spekuláció tőzsdei manőverre használhassa fel ezt a nyilatkozatot.

Politikai körökben Coolidge visszalépését a jelöltetéstől arra magyarázzák, hogy ez azért történt, mert az általa kezdeményezett leszerelési konferencia nem végződött a várt eredménnyel.

A hír Genfben is óriási szenzációt keltett

és valószínűleg ennek tulajdonítható, hogy — mint a „Times“ írja — a fődelegátusok annak ellenére, hogy

a leszerelési konferencia eredményes befejezésének még a reménye is teljesen elveszett,

mégis folytatják a tanácskozásokat. Az érdeklődés szempontjában jelenleg a japánok javaslatára áll, amelynek az a magya, hogy a hajóépítés kérdésében valamilyen moratóriumot állapít meg. Amennyiben ilyen alapon ideiglenes megállapodás tudna létrejönni, ez a megállapodás a washingtoni tengeri konferencián létrejött szerződés revíziójáig, 1931-ig maradna érvényben. Egy ilyen megállapodás létrejötte mindenestre csökkentené azt a kellemetlen hatást, hogy a konferenciának nem sikerült a problémát véglegesen szabályozni.

A „Morningpost“ a genfi tárgyalásokkal kapcsolatban a következőket írja: A delegátusok minden törekvése annak megakadályozására irányul, hogy a csütörtöki ülésen végleges szakadás következhesse be Anglia és Amerika között. Az amerikaiak kijelentése szerint a helyzet kulcsa a japánok kezében van.

Egy budapesti biztosítótársaság megtagadta egy magánzó évjáradékának kiutalását, mert az Voronoff-operációt végeztetett magán

Az orvosok véleménye szerint a magánzó lesz a pör nyertese

(Budapest, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ujszerű és a judikatúrában páratlanul álló jogeset foglalkoztatja legközelebb a budapesti törvényszéket. Egy polgári pőről van szó, amelyben egy előkelő biztosítási intézet és egy 55 esztendő budapesti magánzó szerepel. A jogi kontroverzia egy biztosítási ügyletből származott. Két esztendővel ezelőtt a magánzó tekintélyes összeget helyezett el a biztosító intézetnél és a megkötött biztosítási szerződés értelmében a biztosító intézet kötelezte magát, hogy a biztosított öreg urnak élete fogytáig minden hó elsején szép járadékösszeget fizet ki.

Február elsején azonban a magánzó pénz helyett ajánlott levelet kapott a biztosító intézettől, amelyben a vállalat közölte ügyfeleivel, hogy a két esztendővel ezelőtt megkötött biztosítási ügyletet stornizza. Az ok, amelyet a biztosító társaság fölhozott, föltötte érdekes. „Nem tartozunk fizetni önnek — így szólt a levél, — mert azok a lényeges föltételek, amelyek bennünket az ügylet megkötésénél irányítottak és vezettek, az ön önkényes elhatározásából és tevékenysége folytán megváltoztak. Tudomást szereztünk ugyanis arról, hogy ön a múlt év őszén egy külföldi egyetemi professzorral Voronoff-operációt végeztetett önmagán és ennek folytán jóval fiatalabb lett, mint a biztosítási ügylet megkötésekor volt.

Ilyenformán, a megváltozott helyzetre való tekintettel, kénytelenek vagyunk a biztosítási ügyletet törölni. A magánzó nem vette tudomásul a biztosító intézetnek ezt a döntését, hanem ügyvédje útján pört indított. Kereset-levelében azt kéri, mondja ki a bíróság a biztosítási ügyletet jogér-

vényesnek. A kereset szerint azt vitatja a fölperes, hogy a biztosítási ügylet tulajdonképpen egy szerencseszerződés, amelynél biztosítónak bizonyos fokig rizikót kell vállalnia. A biztosított fél sohasem kötelezi magát a biztosító társaságnál arra, hogy az orvosi tudomány minden segélyét és eredményét ne vehetné igénybe. Ha a biztosító két esztendővel ezelőtt nem számított a megfiatalítási módszer eshetőségeire, akkor ennek a konkvenciát önmaga tartozik viselni.

Nagy érdeklődéssel várják különösképpen biztosító körökben ennek a pörnek a kimenetelét. Jogászok azt tartják, hogy a pör sorsa nem kétséges, a magánzó lesz mindenképpen a pörnyertes. Így vélekednek orvosi körökben is, még pedig azon az alapon, hogy a megfiatalítási operáció ma még egyáltalában nem jelenti az élettartam meghosszabbítását.

1000 iv Fogalmi papír Lei 350-

1 Dtz. Hartmuth irón Lei 30-

BOROS papirkereskedés, CLUJ

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági közélet napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Feladós szerkesztő: Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
5687. Ab 6.
1927. aug. 4.

— A bolgár király svéd hercegnőt vesz feleségül. Szófiából jelentik: Boris bolgár király külföldi utazása alkalmával valószínűleg megtartja eljegyzését egy svéd hercegnővel, akivel Lauzanében fog találkozni.

— Augusztus 14-én tartják meg a Haggibbor kerti ünnepélyét. Az országos gyász miatt elhalasztott kertiünnepélyét a jövő vasárnap rendezi meg a Haggibbor vigalmi bizottsága az Ujságíróklub Monostori-ut 18. alatti árnyas kertjében és összes helyiségeiben. Időközben sikerült a rendezőségnek a már ismert programot számos új attrakcióval kibővíteni. Mésedélután, tornaünnepély, táncverseny, női és gyermek szépségverseny, szerpentin- és konfetti-csata világposta, amerikai házasság, szerencsekerek és sok más meglepetés fog a közönség szórakoztatásáról gondoskodni. A zenét Halász Lajos kibővített monstre-zenekara fogja szolgáltatni. Mindezek dacára az ünnepesség legnagyobb meglepetése az a szenzációs kabaré-műsor lesz, amely az esti órákban fog bemutatásra kerülni.

Blatt harisnyái

a legjobbak - Cluj

— Levegőbe repült egy municiót szállító motorhajó. Bordeauxból ideérkezett jelentés szerint a négyárbocos Elin nevű marseillei motorhajó, amely Tuniszból Libauba volt utban és ágyukat, valamint körülbelül száz tonna löszert szállított, a levegőbe repült. A hajó legénységét megmentették és Bordeauxba szállították.

— Virág Lajos dalestélye. Virág Lajos baritonista dalestélyét kedden este, a hó kilencedikén tartja a katolikus gimnázium dísztermében. A koncert iránt széles körökben nagy érdeklődés mutatkozik.

* Dickens művei. A Gutenberg Könyvkiadó-vállalat ígérétehez híven, ma jelzi már azon remekműveknek második sorozatát, amelyekkel a magyar könyvpiacot gazdagítani kívánja. A második sorozat Dickens műveiből van összeállítva. Charles Dickens nemcsak Nagybritanniának, hanem a világ összes országainak és népeinek szívében és kedélyében egyik leggazdagabb költője. Az első sorozathoz tartozó Dumas-művek 4 kötete néhány nap múlva hagyja el a sajtót és kerül szétküldésre.

Columbia
Pariophon
Polidor
Poliphon
Syrena

tánc és művész
gramofon
lemezek

90.— Leitől kezdve

TRISKA-nál

CLUJ, STR. ȘAGUNA 14.

nagy választékban kaphatók!

Két szélhámos becsapott egy Bécsben tartózkodó newyorki ékszerészt

(Bécs, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután egy Bécsben tartózkodó newyorki ékszerészt másfél milliárd koronával károsított meg két csaló, akik tettüket a múlt évben letartóztatott és azóta elítélt Barry és Morrison nagyarányú szélhámoságaira emlékeztető módon hajtották végre. Az ékszerész az egyik kávéházban megismerkedett egy 62 év körüli emberrel, aki Patrick O'Donnellnek nevezte magát, angolul beszélt és azt állította, hogy Angliában nagyobb örökséghez jutott, amelynek egy részét a szegényeknek akarja átadni. Később egy másik férfi jelent meg, aki azt állította, hogy J. H. Pinknek hívják és Ujzelandból

való. Kétségtelenül bűntársa volt a nemzetköz-szélhámosnak. Ennek átadott egy bizonyos pénzeszeget, hogy megbizhatóságát próbára tegye. Pink, aki eltávozott, később visszatért és visszahozta a pénzt. Ezzel az amerikai ékszerészt megerősítették bizalmában, mire átadott a két szélhámosnak 2450 schillinget és 443 dollárt, továbbá 7000 schilling értékű ékszereket, köztük arany- és platinaláncokat, gyöngyökkel és briliánsokkal kirakott ékszereket stb. A két szélhámos délután félháromkor eltávozott a kávéházból és nem jött többé vissza. Azt hiszik, hogy külföldre szöktek.

— Beregi Oszkár bucsufellépése. A művészet célja: elrejtteni a művészt és megmutatni az embert — mondja valahol Wilde Oszkár. Beregi Oszkár Földes Sándor kuruzslójában titokzatos eszközökkel elvarázsolta a színpadról az alakoskodó színészt, hogy teljes meztelenségében mutasson be egy vérző szívű embert, akit tanulmányai bűnre csábított az éhség, akit a társadalom örökre elítélt és aki kölcsönzött diploma segítségével emberek ezreinek gyógyításával fizeti vissza mindezt a magas társadalomnak. A gesztusai, a csodálatosan moduláló, bugó hang, amelyet a virtuóz biztonságával kezel, a nevetése és sírása és fölénye és a lemondása, mind mély, igaz emberi dokumentumok, amelyek az első perctől a függőleg lehallatig lenyűgözve tartották a nézők taborát. A szép számban összegyűlt publikum forró ünneplésben részesítette ezt a kivételes zsenialitású művészt, a darab többi főszereplőivel együtt, az együttes ezuttal nem tudta követni Beregi eléjét. Lantos és Selmecy különösen elkarikírozták szerepeiket, míg Lacló, Marsi, de elsősorban az epizódszereplők: Izsó és Tompa ügyesen illeszkedtek be az előadásba.

— Vegh Sándor hangversenye. Tegnap este tartotta meg az Ujságíró Klub helyiségeiben Vegh Sándor, a budapesti zeneakadémia fiatal növendéke első hangversenyét a kolozvári közönség előtt. A még gyermek-művész Mozart hangulatos menuettjének szívből jövő melodikáját melegséggel játszotta el. Wiesnawski D moll koncertjében hangszerének előnyeit kiütően tudta értékelni, csak pianisszi-

Blatt harisnyái

a legolcsóbbak - Cluj

mói hagytak néhol kívánni valót. Herman Katica zongorajátéka nagyszerűen beilleszkedő kíséretnek bizonyult. A kiváló művésznő nagyjártul hozzá az est sikeréhez.

— A Haggibbor-uszók sikere Temesváron. Az elmúlt vasárnap rendezte a temesvári Unió sportklub országos uszóversenyét, mely versenyen a Haggibbor Sachs-fivérekkel és Dobó Ili hölgyuszójával képviselhette magát. Sachs I. főlényesen nyerte meg a 100 méteres hátuszást és az 50 méteres gyorsuszást, amelyben küzdelem után karcsapással lett első. Sachs II. az 50 mtr. ifj. gyorsuszásban lett második. Dobó Ili, a 13 éves nagytehetségű hölgyuszó pedig 3-ik lett a hölgyversenyben.

* Nagyszerűen mulatott a közönség az Opera-Mozgó tegnapi premiérjén. A „Marcsa katonája” című remek vígjáték, amelynek a népszerű Harry Liedtke és a gyönyörű Xenia Desni a főszereplője, egyhangú elragadtatást váltott ki a közönség soraiból. Ma és holnap megismétlik ezt a bűbajos vígjátékot az Opera-Mozgóban, amelynek hűvös nézőterén mit sem érzünk a kánikula forróságából. Előadások félhat, félnyolc és féltíz órákor.

— Női rendőrséget állítanak fel Budapesten. Budapestről jelentik: A „Mai Nap” értesítése szerint a budapesti rendőrség a közeljövőben szenzációs újításra készül, amennyiben az angol és amerikai mintára, felállítják a női rendőrséget. A rendőrség politikai osztálya már többször igénybevette nők szolgálatát, így például legutóbb a Szántó-féle kommunista összeesküvés leplezésénél is. Az új erkölcsrendészeti intézkedések ellenőrzésére szintén alkalmaztak néhány női detektívet. Állítólag már szeptember végén felállítják az első

A RATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÖDESEGÉT
FOKONNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A "FELŐL-MAHATATLAN"
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE
LADY
EAUX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
HASZNÁLATA UTÁN LEHET

női csoportot, amelynek speciális feladata főleg az lesz, hogy a leánykereskedelm elleni küzdelemben támogassa a rendőrség munkáját, azonkívül pedig tagjai az eskücsendészeti osztályban fognak szolgálatot teljesíteni. A női rendőrök is kötelesek lesznek a modern kriminológia alapismereteit elsajátítani.

— Municiórobbanás egy templomban 200 halottal. Newyorkból jelentik: Hivatalos

Blatt harisnyái

a legtartósabbak - Cluj

kinai jelentések szerint Wuciangban óriási robbanás történt egy misszionárius templomban, amelyet municióraktárnak használtak. A robbanás következtében 200 katona meghalt. A templom épülete a levegőbe repült. A romok alól igen sok holttestet még nem sikerült kiásni.

— Egy cseh motorkerékpárhajó halálos katasztrófája. Prágából jelentik: Janda kapitány, ismert motorkerékpárosszajnok motorkerékpárjába beleszaladt egy autó. A kapitány lezuhant és halálos koponyaalapi törést szenvedett.

Konkurs

Die aut. orth. isr. Kultusgemeinde in Sibiu (Hermanstadt) sucht für sofort einen בעל תפלה mit Klangvoller Stimme, der gleichzeitig עופות שרות und מנן ist. Derjenige, der ימי נוראים auch mit משרדים vorzubeten beähigt ist wird bevorzugt. Bewerber müssen קבלות von 3 anerkannten orth. Rabbiner besitzen.

Offerte, mit Copien der קבלות und Wirkungszugnisse, nebst Angabe des Familienstandes sind bis 20. August l. J. an den gefertigten Vorstand zu richten.

Gehalt laut Übereinkommen. Spesen werden nur dem Berufenen vergütet.

Sibiu, am 1 August 1927.

Samuel Neu
Gem. Notar.

A. Rubinstein
Vicepräses.

SZINHL

Utolsó elő
már a Magyar
ményi Lili bu
adják s péntek
lépésével a „Szo
kezdődik a nyár

A jövő év
volt hirdette a
este rendkívül
hogy biztosítsák
lanul élénk és l
nyekkel tölti e
Abban reményke
lyos gazdasági v
szezonya lesz a
megalapozottság
S ha a bérlet s
sága minden er
színyonal emelés
már a színház t
reménység megv
a jövő évben a
hosszu idő óta n
is nagy ambicióv
mert azt akarja,
ségben, művészi
amit a Magyar S
Egy már bizonyo
nem volt egy sz
szezokban lesz.
8-ig állandóan ige
s már konstátálha
zaléka már az els
a következő szezo
10-ig tartja fenn

Csütörtök: Párisi
lépése. Sorozat
Péntek: Szomorús
előadása. Forr
rozatszám 4
Szombatt

Siessen m
kalap
talán Ö
a most érke

10 való

Gyöny
rabok,
Paleszt

Uj Kelet k

Az olcsó köny
Szabó Imre:
Ignotus:
Dosztojevskij
Perutz:
Wilde Oszkár

Blicher Clause
Tábori-Róbert
Schopenhauer
Zoltán Sándor
Ben Ami:

A szenzációs k
ségen kívül — SZ
levelezőlap utján
(Cluj, Strada Bar
olvásóink az Uj K
meg a sorozatot,
házhöz küldjük.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Utolsó előadások. Két előadás lesz csak már a Magyar Színházban: csütörtökön este Neményi Lili bucsufellépésével a „Párisi kirakat“-ot adják s pénteken este Forgács Sándor bucsufellépésével a „Szomorúságának éneke“-t. Szombaton kezdődik a nyári szünet.

A jövő évi bérlét. Kedden reggel 9 órára volt hirdelve a bérlétkötés kezdete, de már hétfőn este rendkívül sokan keresték fel a titkári irodát, hogy biztosítsák a jövő évre helyeiket. Ez a váratlanul élénk és lelkes érdeklődés a legjobb reményekkel tölti el a Magyar Színház vezetőségét. Abban reménykedik, hogy a viszontagságok és súlyos gazdasági válságok után nyugodtabb, békésebb szezont lesz a Magyar Színháznak. A gazdasági megalapozottság legerősebb fundamentuma a bérlét. S ha a bérlét sikerül, akkor a színház igazgatósága minden erejét s teljes energiáját a művészi színvonal emelésére fordítja. Szorgalmasan folyik már a színház tagjainak a szerződötése s minden reménység megvan arra, hogy olyan társulata lesz a jövő évben a Magyar Színháznak, mint amilyen hosszú idő óta nem volt. A jövő évi munkaterv is nagy ambícióval dolgozik a színház igazgatója, mert azt akarja, hogy változatosságban, érdekességben, művészi színvonalban a legjobbat nyújtsa, amit a Magyar Színháztól jogosan el kell várni. Egy már bizonyos: soha annyi érdekes újdonság nem volt egy szezonban, mint amennyi a jövő szezonban lesz. Kedden 9 től 1-ig és este 6 től 8-ig állandóan igen sokan voltak a titkári irodában s már konstatalható, hogy a tavalyi bérlők 50 százaléka már az első napon lekötötte bérelt helyét a következő szezonra. A régi bérlők helyeit e hó 10-ig tartja fenn a színház.

★

Heti műsor

Csütörtök: Párisi kirakat. (Neményi Lili bucsufellépése. Sorozatszám 429.)

Péntek: Szomorúságának éneke. (Az évad utolsó előadása. Forgács Sándor bucsufellépése. Sorozatszám 430.)

Szombattól kezdődőleg: Szünet.

Siessen megnézni az „Ideal“
kalapszalonn kirakatát
talán Önnek is jut egy
a most érkezett Bécsi modellekből.

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

Az olcsó könyvesportba tartoznak:

- Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
Perutz: 9 és 9
Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
Blicher Clausen: Heine Inga, regény
Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
Schopenhauer: A szerelem metafizikája
Zoltán Sándor: Örvény, dráma
Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

★

A szenzációs könyvsorozat a — portóköltésén kívül — százhusz lej. Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre hához küldjük.

Dr. Gideon-Bierer ortopéd-sebészeti intézete Cernaui, Strada Română 21

Az ortopéd sebész-specialista hosszú ideig Lorenz bécsi professzor klinikáján volt műtőorvos. Veleszületett és szerzett deformációk műteti és konzervatív kezelése, úgy mint derék-, láb- és nyakizületi ficamok. X és O lábak, hátgerincferdülések, izületi merevség és benuások utáni következmények stb. Zander-terem, ortopéd torna és masszáz. Műtőterem, amelyben járó és rögzítő készülékek, ludtálpbetétek és sebkötések készülnek.

INGYEN!

DICKENS MŰVEI

A bel- és külföldi remekírók magyar kiadásai sorozatának második műveként rövidesen megjelenik

Charles Dickens műveinek nagy kiadása, teljes fordításban.

Elhatároztuk, hogy ezeknek a szép és világhírű regényeknek nagy részét

INGYEN

adjuk, így tehát e lapnak azon olvasói, akik az alatt található szelvényt 10 napon belül a lent feltüntetett címünkre küldik, ingyen kapják a kiadásunkban megjelenő

Dickens műveinek

egy teljes 24 kötetes, körülbelül 4000—5000 oldalra terjedő kiadását.

Könyvkiadóvállalatunk szerkesztő-, bíráló- és fordító-bizottságának névsora a következő: Bánóczy László dr., Endrédi Béla dr., Forró Pál dr., Fülöp Zsigmond dr., Havas András Károly, Kállay Miklós, Lándor Tivadar, Német Andor, Porzolt Kálmán, Pünkösdi Andor, Salgó Ernő dr., Sebestyén Károly dr., Somlyó Zoltán, Sziklai János dr., Szini Gyula, Sztrókai Kálmán, Véesei Ló.

Charles Dickens, aki nemcsak Nagybritanniának, hanem a világ összes országainak és népeinek szívében és kedélyében leggazdagabb költője, műveivel első helyet foglal el az egyetemes irodalomban. A lelkes olvasók számos légiói, akiket ezek az utólérhetetlen irások drámai feszültségükkel, nemes érzelmi tartalmukkal és kiapadhatatlan humorukkal lebilincseltek és igaz derűltégre hangoltak. Dickens regényei és elbeszélései kiadásunk második fényes sorozata szép nyomásban, kitűnő fordításban jelenik meg és csak a hirdetés és csomagolás költségeiért kérünk kötetenként 30 fillérnyi megtérítést. A szétküldés abban a sorrendben történik, amelyben a megrendelések beérkeznek. — Kiadásunk a következő műveket foglalja magában: **A Pickwickerek, Kis Dorrit, Copperfield Dávid, Nickleby Miklós, Két város története, Nehéz idők, Twist Oliwer, A Sylvesteri harangok, Kisérteties történet, Az élet küzdelmei, stb.**

Mindennemű pénzküldemény egyelőre mellőzendő.

Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik, amelyek 10 napon belül beküldetnek:

Christensen és Társa
GUTENBERG
könyvkiadóvállalat
Budapest, IV.
Váci-utca 17. félemelet

SZELVÉNY

Alulírott Dickens összes műveit ingyen kívánja. Átvételi elismerést és szállítási értesítést kérünk.

Név: .....

Lakhely (ucca).....Posta.....

D. 117

Közgazdaság

Tőzsde

A piac abszolút tüzetlenség mellett inkább lanyhuló tendenciája volt.

Egyesült Közgazdasági és Felzálogbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 augusztus 3 (Rador)								
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-post	Écs	Prága	New-york	
		nyitás	zárlat							
Zürich	3145—3150	—	—	491 ³ / ₄	31 ¹ / ₂	11045	13687	651 ¹ / ₄	1127	
Newyork ..	162 ¹ / ₂ —163	519 ¹ / ₄	51893	2553	163	573	71020	3375	—	
London	794—795	2521	2520	12402	792	278275	3448 ¹ / ₄	164	48568	
Páris	640—645	2082	2082 ¹ / ₂	—	640	2245	2781	13240	39162	
Milano	895—900	2824	2822 ¹ / ₂	13875	894	3117 ¹ / ₂	3860	18390	544 ¹ / ₂	
Prága	484—485	1539	1539	—	483	169775	210412	—	—	
Budapest ..	2850—2855	90 ¹ / ₂	90 ¹ / ₂	—	—	—	12382	58970	—	
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	—	1008 ¹ / ₂	124975	5948	—	
Bukarest ..	—	316	318	1555	—	352	436	2075	—	
Varsó	—	58	58	—	—	6410	7938	37750	—	
Bécs	2300—2305	7308	7305	—	23	8065	—	475 ¹ / ₂	—	
Berlin ...	3885—3895	12347	12345	—	38 ⁵ / ₈	13632	16894	80275	—	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) —, Páris 1555, Budapest 350, Bécs 48290, Prága 2060.

* Meghívó. A clujji Kereskedelmi és Ipar-kamara Igazgató Tanácsa folyó évi augusztus havi teljes ülését augusztus 6-án (szombaton este 7 órakor) fogja megtartani a Kamara közgyűlési termében (Calea Victoriei 51. sz., II. emelet) a következő napirenddel: I. A gyűlés megnyitása. II. Megemlékezés a dicsőséges I. Ferdinánd királyról. III. Az ügyvezető igazgatóság jelentése. IV. Ügyforgalmi jelentés. V. A számvizsgáló bizottság június 28-án kelt jegyzőkönyve a március 1-től május 31-ig terjedő számadások megvizsgálásáról. VI. A romániai Kereskedők és Iparosok szociális ellátása és gondozására vonatkozó Egyesület létesítését és működését tárgyaló törvény. VII. Az ipar általános helyzete. VIII. Határozathozatal az 1927. évi rendes közgyűlés összehívására. IX. 1926. évi zárszámadás. X. A kereskedelmi tized és 1926. évi számadási felesleg beillesztése az 1927. évi költségvetésbe. XI. Esetleges javaslatok, amelyeket kérünk a Kamara titkári hivatalához az első gyűlés határideje előtt legalább 24 órával megelőzőleg benyújtani. A Kereskedelmi és Iparkamara újraszervezéséről szóló törvény és végrehajtási utasítás 12. szakasza értelmében az Igazgató Tanács csak az öt alkotó tagok abszolút többségével tanácskozhatik, a 18. szakasz 1. bekezdése szerint pedig azok a tanács tagok, akik 3 havi ülésen egyfolytában nem vesznek részt szabályszerű szabadság nélkül, lemondottaknak tekintetnek és a tanács helyüket üresnek nyilvánítja ki. Ha a tagok a fent összehívott gyűlésen nem jelennek meg a szükséges számban, az Igazgató Tanács 1927. augusztus hó 7-én délelőtt 10 óra 30 perckor ugyanazon helyen és ugyanazzal a napirenddel új ülést fog tartani, még az esetben is, ha a tagoknak csak egynegyedrészre fog jelen lenni. Cluj, 1927. július 29. Ing. I. F. Negrutiu s. k., elnök. Nicolae Caciula s. k. főtitkár.

Uj törvény készül a nagybányai és az érchegegyébéli állami aranybányákról. Bukarestből jelentik: A bányügyi vezérigazgatóság Damaschin államtitkár irányítása mellett több nagyfotosságu törvényjavaslatot készít elő a válsággal küzdő állami bányászat reorganizálásáról. Ezek között első helyen áll a bányatörvény 258-ik szakaszában foglalt speciális rezsim megvalósítását célzó javaslat, amely a Nagybányán és az erdélyi Érchegegyében

levő állami arany és ezüstbányák kiaknázásának átszervezésére vonatkozik és közelről érinti egy a munkásokat, mint a falusi törpebányák tulajdonosait. Külön törvényjavaslat készül a bányarendőri intézkedésekről, valamint a bányadóról és a bányauzemek elektromos áramhasználatáról.

Ismét elakadt a román faexport. A bécsi „Internationaler Holzmarkt“ legutóbbi helyzetjelentésében a következőket írja a romániai fapiacról: Romániában a lej újabb emelkedése ismét elhalasztotta az áruk stabilizálódását és ezért az export megint elakadt. Egyedül a németországi üzlet kielégítő, ezzel szemben az Olaszországba irányuló áruszállítás lényegesen visszaesett. A romániai exportörök meglepetéssel konstatálják egyébként, hogy Angliában milyen erősen tért hódít a lengyel fa konkurenciája. Ennek az a magyarázata, hogy míg a lengyelek alkalmazkodtak az angol piacra, addig a romániaiak olyan méretekben termelnek, amelyek az áru minőségbeni kitűnősége ellenére sem felelnek meg az angol piac speciális kívánalmainak. Általában a nemzetközi fapiac helyzete, bár valamivel javult, jó-nak még mindig nem mondható.

Élénk kereslet van Erdélyben a bab iránt. Az utóbbi időben egyre fokozódó érdeklődés mutatkozik bab iránt az erdélyi piacon. A tavalyi készletek kifogyóban vannak, az új termés nagyrészt elpusztította a fagy és a későbbi szárazság. Különösen a Szamos völgyében alig lehet árut kapni, ami a zöldségszezon ellenére megszilárdította az árakat, mert a nagykereskedők biztosítani akarják magukat a késő őszi kötelezettségek és szükségletek fedezésével. Kolozsváron ma már 45—50 ezer lejt fizetnek egy vagon babért, amely a regátban 60—62 ezer lejbe kerül. Beavatott körökben arra számítanak, hogy ebben az esztendőben meg fog ismétlődni az 1922. évi helyzet, amikor a bab ára 20 ezer lejről 100 ezer lejre szökött, vagyis meghaladta az akkoriban legmagasabb buzánivót is, aminek az a magyarázata, hogy bármilyen rossz termés esetén a buzakészletek sohasem lehetnek olyan minimálisak, hogy az árakban olyan abnormális eltérések következzenek be, mint a babnál, amelyben egy rossz termés komoly áruhiányt idéz elő.

Szováta fürdőn a mult évben megnyitott kitűnően bevált **uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már

junius havában megnyitott.

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Diciosanmartin (Dicosanmarton)

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Belvárosban különbejárati butorozott szoba azonnal kiadó. Értekezni Rosenzweig miedérület, Regina Maria 6.

Elsőrendű orth. koser házikoszt kapható Brassóban, Kórház-u. 18.

Marosvásárhelyen iskolás leányt, ki a nyilvánosságot nyert francia iskolába járna, teljes ellátásba elfogad zsidó uri család. Francia társalgás, zongora használat. Cim: Franco-Romana Biztosítónál.

FURUNCULOL a legjobb szer mindenemű kelés (Furunculus) ellen. Kapható minden gyógyszerárban. Előállítja Egger vegyészeti gyár, Cluj

Perfekt német-magyar levelező (lehet nő is) nagy vállalathoz kerestetik. Gyorsíró előnyben. Ajánlatok eddigi működés és fizetési igény megjelölésével „Önállóság” jeligén Lloyd-express Cluj, Str. Radu 9 továbbít.

Butor

legelősbán beszereshető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Tarbut abszolvens pótvizsgára jutányosan előkészít. Érdeklődők címüket a kiadóba leadni sziveskedjenek.

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos főrabbi: **Mareh Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mai napokig. Egyben felöleli az egykorú erdélyi zsidóság történelmét.

Rabbenu Jecheskel
Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:
Der Sohn des Moses Mautner
Regényes történet a bécsi zsidók életéből.
Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:
Urak és Emberek
(Két kötetben.) Regény a 18—19. század magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Eladó egy elsőrangú jömeneteli vegyeskereskedés korcsmával összekötve Clujon. — 250.000—300.000 lej kell az átvételhez. Cim a kiadóhivatalban.

Különbejárati butorozott szoba azonnalra kiadó. Árpád-ut 16.

Kereskedelmi gyakorlattal bíró, jömegejelensű elektromérnököt vagy technikust rádió ismerettel keres előkelő erdélyi vállalat. Részletes ajánlatot, Önálló munkaerő jelgére Lloyd-express, Cluj Str. Radu 9 továbbít.

A város centrumához közel (villasorban), több mintegy holdasnemes gyümölcsfákkal levő gyümölcsös, villany és vízvezetékkel ellátva, jutányos árban eladó. Értekezni lehet Csernáthnál, Nagyszamos-ucca 12.

Géphimzést olesón vállalkozók. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Honwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükrögyár. Táblauveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. Bar L. Pop (Brassai-utca)

Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2

Egyes szám ára pártadvaron és vidéken 5 Bekarestben is 5

1927 augusztus 5

M

Eddig minden szinte óramű pontos tianu és vezérkara semmi gikszer, semm tegnapi már véget is összetoborzott parlan szaka. Mindössze néltörvényhozás új házkát nem is végezhet kedést léptetett élet és a megváltozott huj képviselők és szer hogy rövid munkájupihenést. Az országt az államgépezet hatás nélkül gördül tokenő hőségében mélyrábbi napok hangos

Látszólag tehát ben van s a felületes hogy Bratianu most bérain, a helyzete ol meg nem ingathatja. liberálisok ma még i hangosabban és sür ama óhajtasuknak, zésre jussanak a nem Maniut megnyerjék nak. Azok a kijelen miniszterelnök az ut kormány felhivatalos után megismétlődő hogy a kormánynak sabb gondját a ne megegyezés képezi. den bizonytal ellen szatnak, hogy a ko megingathatatlan. E bizatosan érzi magá urának tudja magát szítéseket tenni.

Bratianu jól tud hogy az ország ny konszolidációjához párt ereje, hanem f a nemzeti parasztpá ten észlelhető nyug politikai, mint a komplikált. Az il állandó veszedelmet nagy párt létezése, zetesen kizártak a kintve a belpolitika politikai események mánia a szilárd egy föld felé. A Rothe vart hullámok pa Romániától, hogy h szükséges ellenlépés történhet meg, ha tika béke és harmo dig jó hazafi és ne annak is, hogy ki tudja azt, hogy mi nemzeti parasztpárt tához. Tudja azt, h és legvitálisabb érd

De a felismerés Le kell vonni be Bratianu minden ügyessége mellett a ponthoz, hogy egyedül lehetséges volt eddig meddő Bratianu ugyanis félként tárgyalni a